

CITĀDAS KRĀSAS OTHER COLOURS D'AUTRES COULEURS

LATVIEŠU KOMPONISTI FLAUTAI
LATVIAN COMPOSERS FOR FLUTE
COMPOSITEURS LETTONS POUR FLÛTE

1. Lūcija Garūta (1902–1977) *Nāras dziesma* flautai un klavierēm /
Mermaid's Song for flute and piano /
Le Chant de la sirène pour flûte et piano (1928) / 3:12
2. Jānis Mediņš, (1890–1966) *Rapsodija* flautai un klavierēm /
Rhapsody for flute and piano *Rhapsodie* pour flûte et piano (1945) / 6:52
3. Pēteris Plakidis (1947) *Pastorāle* flautai un klavierēm /
Pastorale for flute and piano / *La Pastorale* pour flûte et piano (1972) / 3:12
4. Imants Zemzaris (1951) *Variācijas par Frensisa Lē tēmu* flautai un klavierēm /
Variations on a Theme by Francis Lai for flute and piano /
Variations sur un thème de Francis Lai pour flûte et piano (1975) / 12:35
5. Artūrs Grīnups (1931–1989) *Noctirne* flautai un klavierēm /
Nocturne for flute and piano / *Nocturne* pour flûte et piano (1980) / 2:53
6. Maija Einfelde (1939) *Sērdieņu dziesma* flautai un klavierēm /
Orphans' Song for flute and piano /
Le Chant des orphelins pour flûte et piano (1985) / 4:35
7. Pēteris Vasks (1946) *Sonāte* flautai /
Sonata for flute / *Sonate* pour flûte (1992) / 13:57
8. Pēteris Plakidis (1947) *Ēnu dejas* flautai un klavierēm /
Dances of the Shadows for flute and piano /
Les Danses des ombres pour flûte et piano (2007) / 3:44
9. Anitra Tumševica (1971) *L'air et la lumière* (Gaišs un gaišma)
flautai un klavierēm / *Air and Light* for flute and piano /
L'air et la lumière pour flûte et piano (2010) / 8:01
10. Santa Bušs (1981) *Transparent* klavierēm /
Transparent for piano / *Transparent* pour piano (2010) / 8:13
11. Dace Aperāne (1953) *Daina* flautai un klavierēm /
Daina for flute and piano / *Daina* pour flûte et piano (2011) / 2:16

Ieskaņots Latvijas Radio studijā / Recorded at Latvian Radio Studio /
Enregistré au studio de la Radio Lettone, 2013–2016
Skaņu režisors / Sound engineer / Régisseur du son: Modris Bērziņš
Producents / Producer / Responsable de production: Dzintra Erliha
Teksts / Text / Texte: Dzintra Erliha, Ināra Jakubone
Tulkojums / Translation / Traduction: Amanda Jātniece, Anda Martin
Dizains / Design / Conception visuelle: Gundega Kalendra
Foto / Photo / Crédit photos: Jānis Porietis, Jānis Vidmants
© LMIC/SKANI 041, 2016

Ilona Meija

“MĒS ĻOTI IESTRĒGSTAM SAVĀ INSTRUMENTĀ, BET MŪZIKA TAČU IR VIENA.

Domāju, ka es tiešām nepārdzīvotu, ja spēlētu citu instrumentu,” teic Ilona Meija, viena no Latvijas izcilākajām flautistēm, valsts godpilnākā apbalvojuma – Lielās Mūzikas balvas – ieguvēja 2015.gadā kategorijā “Par darbu ansambli”. Un piebilst: “Visu mūžu cīnos, lai nebūtu tik daudz manis skaņā. Negribas pat saukt sevi par flautisti, bet par mūziķi, kuru interesē skaņdarba attīstīšana. Kā atrisināt muzikālo miklu? Kā panākt, lai tas iznāk vienā elpas vilcienā? Ļoti daudz arī domāju un prātoju, kā panākt citādas krāsas....”

Man ļoti, ļoti patīk kameramūzika. Kameramūzika tiešām uzrunā. Man patīk tā ādas plānuma pakāpe, kas ir kameramūzikā. Jūtos kā zivs ūdenī. Patīk spēlēt ar cilvēkiem, ar kuriem ir interesanti un mazliet neparedzami. Kā tāds ceļojums kanoe laiviņā – ir jāsapjūt, ko darīs otrs. Tieši tā – sajūst vienam otru. Kad nonākam vienā frekvencē, tas ir aizraujoši.”

Tomēr skaidrs, ka tieši caur sava instrumenta – flautas – prizmu Ilona Meija varējusi visprecīzāk tvert un atspoguļot latviešu skaņražu daudzveidīgo pasaules skatījumu. Viens no pirmajiem, “darba nosaukumiem” kopā ar pianisti Dzintru Erlihu ieskaņotajai programmai bija “Iz latvju dvēseles apcirkņiem”. Jo latvieša dvēselē taču atspoguļojas gan tautasdziesmu motīvi (Mediņa, Einfeldes, Aperānes darbos), gan dabas skaistums (Vaska, Plakida opusus), tāpat humors (Plakidis) un arī cittautu – gan franču mūzikas kolorīts, kas, izrādās bijis saistošs dažādu laikmetu latviešu komponistiem (Garūtas, Zemzara, Tumševicas darbos), gan amerikāņa Džordža Kramba (Vasks) un vēl arī Rietumeiropas modernistu ietekmes (Bušs)..

Tādējādi šis disks – no miniatūrām līdz pat izvērstākām kompozīcijām, no mūsu klasiķu līdz visjaunākās paaudzes komponistu skaņdarbiem – aicina jūs itin tālā ceļojumā – gan piebiedrojoties mūziķem kanoe laiviņā, gan kādam gājputnu kāsim Latvijas pārlidojumā, gan kāpjot modernā lidaparātā, lai ceļotu uz tālām dienvidu zemēm. “Kad sāk spēlēt, viss ir skaidrs – kāda ir tava dvēsele un kas ir tavā galvā”, teic Ilona Meija. Un aicina mūs to sadzirdēt.

Jānis Mediņš (1890-1966), viens no izcilākajiem latviešu simfoniekiem, vienmēr uzsvēris, ka kompozīcijas un diriģēšanas jomā bijis autodidakts. Jau kopš pusaudža gadiem spēlēja altu un vijoli dažādos orķestros. Pirmā pasaules kara laikā dienēja Latviešu strēlnieku kara kapelā un, karam beidzoties, atgriezās Latvijā, 3000 kilometru garajā mājupceļā (no Sibīrijas pa dienvidu jūrām) līdz vezdams jau pabeigtu operas “Uguns un nakts” partitūru. Bija diriģents gan Latvijas Nacionālajā operā, gan arī Latvijas Radio. 20.gadsimta divdesmitajos, trīsdesmitajos gados, kad latviešu mūzikā dominē nacionālā neoromantisma stilistika, Mediņa simfoniskie opusi ir paši spilgtākie, tos raksturo ne tikai krāšņs, poētisks ainaviskums, bet arī kaislīgi ekspressīvs emocionālais tonuss. 1944.gadā, Sarkanajai armijai atkal okupējot Latviju, Mediņš kopā ar lielu tautas daļu devās emigrācijā, patvērumu rodot Zviedrijā, Stokholmā, kur bija spiests pildīt nošu pārrakstītāja pienākumus. Zviedrijā komponē galvenokārt kameramūziku.

Rapsodija flautai un klavierēm (1945) ir viens no pirmajiem trimdā tapušajiem Jāņa Mediņa instrumentālajiem kamerdarbiem. Tas veltīts citam trimdniekam – komponistam un flautistam, vēl pavisam nesenā pagātnē (1940-1944) – Latvijas Konservatorijas flautas klases vadītājam Arnoldam Šturmam. Tautasdziesmu melodijas ievītas bagātās, daudzveidīgās harmonijās un virtuozās pasāžās, atklājot gan liriski dramatiskus, gan skercozus tēlus.

Lūcija Garūta (1902-1977) bija viena no pašām pirmajām profesionāli skolotajām latviešu komponistēm - sievietēm, arī viena no pirmajām jaundibinātās (1919) Latvijas Konservatorijas Jāzepa Vītola kompozīcijas klases studentēm. Komponiste – dzejniece, neskaitāmu dziesmu tekstu autore. Lieliska pianiste un koncertmeistare, 20.-30.gados intensīvi koncertējusi ar izcilākajiem solistiem, regulāri iepazīstinot latviešu publiku ar pasaules mūzikas novitātēm. 20.gados divreiz devusies uz Parīzi, kur mācījusies pie Alfrēda Korto, Izidora Filipa, Pola Dikā, Pola Leflema. Sākotnēji Lūcijas Garūtas darbos, jo īpaši – klaviermūzikā - jaušamas jaunības dienu elka Aleksandra Skrjabinas mūzikas ietekmes, pēcāk skaņuraksts vienkāršojas, arvien lielāku lomu atvērlos diatonikai.

Nāras dziesma (sākotnējā versijā – solodziesma ar komponistes pašas dzeju, 1928) ir viens no dzīvespriecīgākajiem Lūcijas Garūtas skaņdarbiem, neparasts viņas jaunības perioda mūzikas stila kontekstā, dzirkstīgas skercozītes caurausts. Smalki niansētās remarkas, arī atsevišķas harmoniskās krāsas sasaucas ar franču impresionistu kameramūzikas lappusēm.

Artūrs Grīnups (1931 – 1989) Latvijas Konservatorijā (šodien – Latvijas Mūzikas akadēmijā) studēja Ādolfā Skultes kompozīcijas klasē (1958) un Vilhelma Kumberga kontrabasas klasē. Vairāk nekā 30 gadu pats bija Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra kontrabasu grupas koncertmeistars. Par daiļrades centrālo asi uzlūkojamas viņa deviņas simfonijas (tapušas laikā no 1958. līdz 1988.gadam) – sākotnēji romantiski eksaltētas, tad - psiholoģiski konfliktējošas, ekspresionistiski sakāpinātas, līdz septiņdesmitajos gados izteiksme lakonizējas, kā apliecinot Grīnupa centienus “stingrās klasicisma važās iegrozīt savu vulkānisko temperamentu” (P. Plakidis). Laikabiedri liecina, ka sevis šausīšana bijis Grīnupa pastāvīgais dvēseles stāvoklis, arī ar kritikas atzinību viņš netika lutināts, iespējams, tāpēc viņa mūzikā bieži valda grūtsirdīgi nostalgiskas noskaņas.

Noktirne (sākotnējā versija – vijolei un klavierēm, 1980) ir neparastu, krāšņu harmoniju piesātināta; mainīgais metrs un ritms piešķir īpaši netveramu *rubato* pulsu, rosīnot asociācijas pat ar džeza mūzikas lappusēm. Spriedze pieaug vidusposmā, tomēr visā visumā jāteic – “Noktirne” mums ļauts dzirdēt arī Grīnupa mūzikai neierasti gaišus, liriskus noskaņu zibšņus.

Maija Einfelde (1939) mācījusies Jāņa Ivanova kompozīcijas klasē Latvijas Konservatorijā. Daiļrades sākumposmā – septiņdesmitajos gados - top galvenokārt ekspresīvi uzlādēti kameransambļi, kurus komponiste velta kameramūziķiem - saviem draugiem un domabiedriem mūzikā. Personiskā saikne Einfeldes darbos ir ļoti svarīga, jo mūzikā viņa runā ļoti atklāti un tieši, teju autobiogrāfiski. Savukārt deviņdesmitajos gados, pateicoties sadarbibai ar Latvijas Radio kori, viņas intereses degpunktā nonāk kormūzika un top izsmalcināti, tehniski virtuozī opusi, kas ne tikai uzvar starptautiskos konkursos, bet arī nostiprinās pasaules vadošo koru repertuārā.

Sērdieņu dziesmu flautai un klavierēm (1985) iedvesmojusi tautasdziesma “Kas tie tādi, kas dziedāja?” Smagnējas, sāpju piepildītas ir šīs mūzikas lappuses. Iespējams, te atbalsojas arī pašas Maijas Einfeldes bērības un agrīno ganu gaitu atmiņas. “Tik šausmīgi gribējās mājas. Tās bija sešus kilometrus tālāk, un vakaros es vienmēr ilgi skatījos uz to pusi. [...] Varu iedomāties, kā bērnumam jūtas pamestie bērni,” teikusi komponiste intervijā laikrakstam “Diena”¹.

Pēteris Vasks (1946) Latvijas Konservatorijā mācījies Valentīna Utkina kompozīcijas klasē (1978), pirms tam – Vitauts Sereikas kontrabasa klasē Lietuvas Konservatorijā (1970). Vairāk nekā desmit gadu viņš spēlējis kontrabasu Latvijas Nacionālajā simfoniskajā orķestrī un vienmēr atzinis stīgu instrumentus par pašiem tuvākajiem to siltuma, cilvēcīguma dēļ. Tomēr jāteic, ka Vaska rokraksta izveidē liela loma bijusi arī pūšaminstrumentiem, tostarp flautai. Kopš septiņdesmito gadu beigām viens no nozīmīgākajiem tēliem Vaska mūzikā ir putni, un viens no pirmajiem opusiem, kurā putnu tēma tiek “definēta” gan muzikāli, gan saturiski, ir *Ainava ar putniem* flautai solo (1980). Ar savu emocionāli nospriegoto, kaismīgo mūziku Pēteris Vasks joprojām vēlas apliecināt harmoniskas pasaules izjūtas nepieciešamību, un pūšaminstrumenti šajā pasaulsinā ienes būtiskas un neizdošas krāsas un noskaņas.

Sonāte flautai tapusi 1992. gadā. Tēlaini un iedvesmojoši ir daļu nosaukumi: Nakts. Lidojums. Nakts. Ilona Meija norāda: “Sonātē valda Vaskam raksturīgie pretstati – dzimšana, nāve, nakts, rīts, krišana, lidojums. Arī šī sonāte, līdzīgi kā “Ainava ar putniem”, ir kā meditātīva improvizācija, kas ļauj izpildītājam pašam būt līdzradītājam. Tumsas un gaismas cīņa jaušama Sonātes trīs daļās, kuras vieno cilvēka balss.”

Pēteris Plakidis (1947) absolvējis Valentīna Utkina kompozīcijas klasi Latvijas Konservatorijā (1970). Kopš 1974. gada pats māca kompozīciju Latvijas Konservatorijā (Mūzikas akadēmijā). Bijis Latvijas Nacionālā teātra muzikālās daļas vadītājs, sadarbojies arī ar leģendāro “Rīgas pantomīmu”, un tā vien šķiet, ka teātra pasaulē pieredzētais līdzējis muzikālās idejas paust iespējami lakoniski, rodot ideju un drāmas atspoguļojumam pašas precizākās skaņu zīmes – intonācijā, ritmā, instrumentācijā. Plakidis ir izcils pianists koncertmeistars, kuram varam pateikties par neaizmirstamām Haidna, Mālera, Brāmsa, Volfa u.c. meistardarbu interpretācijām. Viņš izbauda saspēles - sarunas iespējas ne tikai muzicējot kopā ar izcilākajiem Latvijas kameramūziķiem, bet arī savā mūzikā – pat mazākajās instrumentālajās miniatūrās ieprogrammējot sarunas, disputa, drāmas elementus. Lai maksimāli īsi raksturotu Plakida stilu, varētu teikt: perfekta formas izjūta un neparasti muzikālās domas risinājumi, ļoti spilgta melodika, kurā (jo īpaši septiņdesmitajos, astoņdesmitajos gados) zīmīga loma atvēlēta arī latviešu tautas mūzikas iedvesmotām intonācijām. Un, sākot ar deviņdesmitajiem, visai bieži viņa darbos pavid priekšgājēju un dižo klasiķu un romantiķu mūzikas alūzijas, nodrošinot ne tikai humora, bet arī pašironijas un sarkasma devu.

Pastorālē (1972) flautai un klavierēm daudzviet jūtamas paralēles ar franču mūzikas filigrāno un smalko izteiksmi. Taču dramatiski piesātinātie, negaidītie klasteri fff dinamiskā klavieru partijā ar tiem sekojošu virtuozu, alterāciju caurvītu flautas solo ienes mūzikā arī citu dimensiju, iezīmē robežšķirtni starp iepriekšējās desmitgades stilistiku, kurā atbalsojas arī sešdesmito gadu modernisma ģeometriskais, plastiskais skaistums, un starp folklorisko intonāciju un tēlainības dominējošo nozīmi septiņdesmitajos un astoņdesmitajos, par ko liecina latviešu folklorā tik iezīmīgo ganu sasaukšanās motīvu pielietojums un diatonikas arvien pieaugošā loma melodikā – arī “Pastorālē”.

Ēnu dejas pārlikumus flautai un klavierēm (sākotnējā versija altam un klavierēm, 2007) veltīts Ilonai Meijai un Dzintrai Erlīhai. Šajā miniatūrā uzzībsni Pētera Plakida humors un pašironija, jo, liekot lietā kolāžas efektu, tiek citēti Hačaturjans, Štrauss, Čaikovskis un, kas zina, gan jau vēl kāds cits deju mūzikas korifejs. Miniatūras izskaņā – kaislīgs, temperamentīgs tango!

Imants Zemzaris (1951) studējis Latvijas Konservatorijā Ādolda Skultes kompozīcijas klasē. Mīl poētiskus un gleznieciskus zemtekstus, miniatūristis. Askētiskā (bet ne vienmēr repetitīvā) skaņuraksta dēļ Imants Zemzaris savulaik ieguva minimālista slavu. Tomēr viņa daiļrades pamatprincips ir – ik opusā meklēt atkal jaunas, idejai atbilstošas izpausmes formas, tieši tāpēc minimālists kā princips viņa daiļradē nebūt nedominē. Muzikologs Arnolds Klotiņš trāpīgi norādījis, ka “70.gadu otrajā pusē Imanta Zemzara mūzikas teksts kļūst pasvītroti vienkāršs, bet konteksts (...) poētiski un psiholoģiski piesātinās”. Vienkāršu (reizēm triviālmūzikā aizņemtu) intonatīvo materiālu Zemzaris mīl reālistiski tipizēt un psiholoģiski piesātināt, un šķiet, šo tēzi lieliski ilustrē arī *Variācijas par Frensisa Lē tēmu* – teju hrestomātisks darbs latviešu flautistu repertuārā.

Variācijās par Frensisa Lē tēmu (1975) harmonisko krāsu paleti un improvizatoriskā brīvība, iespējams, uzbur ainu no kādas Parīzes priekšpilsētas nesteidzīgās, elegantās, šarantās noskaņas... Pats komponists stāsta: “Frensiss Lē [Francis Lai, 1932] ir bezgalpopulārs franču dziesminieks, varētu sacīt: populārmūzikas klasiķis. Viņa kontā ir 600 dziesmas, mūzika 100 filmām. Kā var spriest, joprojām radoši aktīvs, sadarbojas lielākoties ar kinorežisoru Klodu Lelušu.

Pagājušā gadsimta 70. gados hitu veidā Latviju sasniedz *Love Story* (par mūziku šāda nosaukuma filmai Frensiss Lē saņem *Oskaru*) un, protams, dziesmas no kinolentes *Vīrietis un sieviete*. Variāciju autoru, tolaik jaunu un priecīgu, savaldzina kāda Frensisa Lē melodija, kuru viņš atrod gaišzili lokanā plēvplatītē (singlā) ar krieviski tulkotu nosaukumu *Kožda npxoxodum cxaCTbe* (“Kad atnāk laime”). Tagad, būroties internetā, nekādi neizdodas to identificēt. Variācijās neapšaubāmi ieprogrammēta zināma teatralitāte. Flauta, izstāstījusi savu vaļsirdīgi gaismēnoto dzīvesstāstu, beigās “izsauc” klavieres, un kodā abi satiekas. Ir bijuši mēģinājumi pianistu uz skatuves nerādīt, bet atstāt aizkulisēs, tā piešķirot šim tēlam vizionaritātes, šķituma, ilgotības auru.”

Dace Aperāne (1953) dzimusi Vinipegā, Kanādā. Kompozīciju studējusi gan Makgila universitātē Monreālā, gan Manna mūzikas koledžā un Hantera koledžā Ņujorkā, kā arī Fontenblo vasaras skolā Francijā pie Nadjas Bulanžē un Luizes Talmas. Kopš 1989. gada – pirmās viesošanās reizes Latvijā - Daces Aperānes mūzika ir daudz Latvijas mūziķu repertuārā. Kopš 1994. gada viņa ir Starptautisko latviešu jauno mūziķu meistarkursu mākslinieciskā vadītāja. Komponistes ieguldījums latviešu mūzikas koncertu veicināšanā visā pasaulē, kā arī viņas veikums jauno mūziķu prasmju izkopšanā starptautiskās vasaras nometnēs un meistarkursos Latvijā ticis novērtēts ar vairākiem valsts apbalvojumiem, tostarp Lielo Mūzikas balvu 2015.gadā. Vairumā Daces Aperānes darbu dominē gaiša vai melnholiski rāma noskaņa, maigi disonējošs raksturs. Iedvesmu saviem skaņdarbiem Dace Aperāne nereti radusi latviešu un citu tautu dejējā, mākslā un tautas mūzikā.

Par **Dainu** (2011) flautai un klavierēm – veltījumu Ilonai Meijai un Dzintrai Erlīhai – , komponiste saka: “Rakstot *Dainu*, cerēju radīt gaišu, lirisku kompozīciju, kas atspoguļotu latviešu dainas vārdus: “Noiet saule vakarā / Spīdēdama, mirdzēdama, / No rītiņa uzlēkdama, / Sijā siku sudrabiņu”.

Komponiste un vijolniece **Anitra Tumševica** (1971) kompozīciju studējusi Latvijas Mūzikas akadēmijā pie Selgas Mences. Piedalījusies meistarklasēs Latvijā un Norvēģijā. Uzvarējusi operu konkursā Norvēģijā, Būdē (2008). Viņas mūzika skanējusi gan Eiropas valstīs, gan Japānā. Viņas komponistes rokrakstu noteikti ietekmējusi arī neatsveramā praktiskā pieredze, spēlējot vijoli kameransambļos un orķestros. Anitras Tumševicas mūzikā valda enerģija, dinamika un dramatisms, tai raksturīgs eksperimentālais, programmatīvs un 20.gadsimta kompozīcijas tehniku daudzveidīgs lietojums.

Lair et la lumière (Gais un gaisma) (2010) oriģinālversijā komponēta akordeonam un klavierēm. Skaņdarbs tapis, iedvesmojoties no divu laikabiedru - franču dižgara Olivjē Mesiāna un latviešu komponistes Lūcijas Garūtas daiļrades. “Franču mūzikas šarms un eksaltētā latviskā poēzija. Manā skaņdarbā, kas rakstīts, domājot par Mesiāna “Divdesmit skatiem uz Jēzus bērniņu” un Garūtas Prelidēm, nav tiešu mūzikas citātu. Ir vien alūzijas... Šo skaņdarbu mūzikas valodu raksturot var ar vārdiem: mūzika kā vissmalkākās matērijas viela un ēterisks, pār pasaulīgu trauslums. Tas ir mans skats uz abām šīm smalkajām un vienlaicīgi spēcīgajām personībām”. (A. Tumševica)

Santa Bušs (1981) kompozīciju studējusi Latvijas Mūzikas akadēmijā pie Artura Maskata un Rolanda Kronlaka. Papildinājusies Hamburgas Mūzikas un Teātra augstskolā pie Manfrēda Štances, kā arī daudzās meistarklasēs Francijā, Gruzijā, Itālijā, Latvijā un Vācijā. Santas Bušs mūzika atskaņota daudzās Eiropas valstīs, Ziemeļamerikā un Āzijā. Īpašu uzmanību veltot pirmskompozicionālajam procesam un ārpusmūzikālām idejām, kas smeltas gan dažādās mākslas nozarēs un vēsturē, gan dabas procesu izpētē un ceļojumu iespaidos, viņas mūzika balansē starp konceptuālu un gluži intuitīvu pieeju.

TransparenT (2010) veltīta pianistei Dzintrai Erlihai. Komponiste norāda: “*TransparenT* klavierēm solo tapa, iedvesmojoties no kristāldzidra un tirkizzila ūdens, svelmes piesātināta gaisa un neparasti skaistās Sardīnijas dabas, kuru iepazinu, mēnesi strādājot mākslinieku rezidencē *Le Ville Matte* Teuladā. Opuss idejiski balstīts uz vairākiem elementiem. Pirmais no tiem – ūdens dažādās īpašības – tā šķietamais caurspīdīgums, un vienlaikus tik daudzveidīgā krāsu palete, kādā tas izgaismojas atkarībā no saules vai pilnmēness gaismas intensitātes. Vēl – apslēptā saskatīšana vai saklausīšana, vai esošā noslēpšana vai aizklāšana – kā vērojot dzelmē nogrimušu objektu.

Kompozīcija veltīta pianistei Dzintrai Erlihai un ar mūziķes vārda apspēli saistīts otrs darba koncepcijas slānis, velkot asociatīvas paralēles ar katras zilbes skanējumu vai iespējamo nozīmi. *dzin-*: kā zvanu skanējums, kas saistīts ar rezonansu un virsskaņu ieskandināšanu, vai objekta ieniršanu, iemešanu ūdenī. *-tr(a)*: kā trillera apzīmējums (tr~), kas raisa asociācijas ar ūdens virsmas vibrācijām, viļņošanos, nekad nerimstošo stāvokli.”

Ilona Meija (1971) Latvijas mūzikas akadēmijā studējusi pie Viļņa Strautiņa (flauta) un Guntas Sproģes (kameransambļis). Deviņdesmitajos gados papildinājusies Krega Gudmena un Andreasa Blaua meistarklasēs.

Ilona Meija ir spēlējusi Latvijas Nacionālajā simfoniskajā orķestrī un Latvijas Nacionālās operas orķestrī, darbojusies orķestrī *Rīgas kameramūziķi*. Kopš 2006.gada ir Valsts kamerorķestra *Sinfonietta Rīga* flautu grupas koncertmeistare. Ar visiem Latvijas vadošajiem orķestriem uzstājusies arī solistes amplūā. Spēlējusi arī Gustava Mālera jauniešu orķestrī un Ziemeļu simfoniskajā orķestrī.

Kopš 2008. gada Ilona Meija ir Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas docente, mācot gan flautas spēles, gan orķestra repertuāra un koka pūšaminstrumentu kvinteta klasēs. Sniegusi meistarklases Holandē, Itālijā, Igaunijā, Lietuvā, Zviedrijā un Latvijā.

Kameransambļos viņas skatuves partneri bijuši Jaurite Putniņa, Pēteris Plakidis, Dzintra Erliha, Herta Hansena (klavieres), Larisa Bulava (ērģeles), Ieva Saliete (klavesīns), Ivars Bezprozvanovs, Ēriks Kiršfelds (čells), Dzintars Jurgelaitis, Jānis Semjonovs (fagots), Andra Dārziņa (alts), Ilze Urbāne, Liene Denišjuka (flauta), Aleksejs Lundins (vijole) un daudzi citi. Meistarklašu ietvaros koncertējusi kopā ar slaveniem Eiropas flautas meistariem – Filipu Benuā, Filipu Bernoldu, Viljamu Benetu, Danielu Trojani, Ģiedru Gelgotu un Renāti Greisu Arminu.

Kā kameramūziķe piedalījies daudzos radio un CD ieskaņojumos.

Kopš 2014. gada augusta I. Meija ir Latvijas Flautistu asociācijas valdes priekšsēdētāja. Saņēmusi Latvijas Lielo mūzikas balvu 2015 kategorijā Par izcilu darbu ansamblī (par darbu *Sinfonietta Rīga* sastāvā un kameransambļos).

Pianiste **Dzintra Erliha** (1981) studējusi Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā profesora Arņa Zandmaņa klavieru klasē. Ieguvisi mākslas zinātņu doktora grādu par promocijas darbu *Lūcijas Garūtas kameramūzika: biogrāfiskais konteksts, stils un interpretācija*. 2007. gadā izdots Dzintras Erlihas pētījums *Lūcijas Garūtas klaviermūzika*.

Vairākas reizes devusies skoloties uz Kanādu pie izcilā latviešu pianista Artura Ozoliņa. Papildinājusi zināšanas starptautiskās pianistu meistarklasēs pie profesoriem Lazara Bermana, Barija Duglusa, Viktora Jeresko, Igora Lazko, Filipa Džuzjāno, Birģitas Vollenvēberes, Zjū Hjao Mei, Oļega Mantura, Aldonas Dvarionaites u. c. Studiju gados kļuvusi par laureāti vairākos starptautiskos pianistu konkursos Lietuvā, Itālijā, Kanādā un Francijā. Koncertējusi Latvijā un pasaulē: Brazīlijā, Kanādā, Islandē, Francijā, Somijā, Polijā, Ukrainā un citviet.

2008. gadā izdots mūzikas tvarts *Zvaigznes skatiens*, kurā pianiste ieskaņojusi Lūcijas Garūtas un Olivjē Mesiāna klaviermūziku. 2010. gadā ar Dzintras Erlihas līdzdalību izdoti mūzikas tvarti *Kvēlot, liesmot, sadegt*, kas veltīts Lūcijas Garūtas vokālajai un instrumentālajai kameramūzikai, un *Tilts pār jūrām*, kurā ieskaņoti latviešu un kanādiešu komponistu kamerdarbi.

¹ Maija Einfelde, Simfonija un valsis ar auskariņiem [intervējusi I. Lūsiņa] // Diena, 2003, 4. okt.

Dzintra Erliha

“WE GET VERY STUCK IN OUR OWN INSTRUMENT, BUT THE MUSIC IS, OF COURSE, ONE AND THE SAME. I think it would really not bother me if I played a different instrument,” says Ilona Meija, one of Latvia’s finest flute players and the winner in 2015 of the Great Music Award, the country’s highest award, for outstanding work in an ensemble. She adds: “All my life I’ve strived towards there being less of me in the flute’s sound. I don’t even want to call myself a flute player, but rather a musician who is interested in the development of the particular composition. How to solve the musical riddle? How to do it all in one breath? I also think and wonder about how to achieve other colours....”

“I like chamber music very, very much. Chamber music truly addresses me personally. I like the level of thin skin that chamber music has. I feel like a fish in water. I enjoy playing with people who are interesting and slightly unpredictable. It’s like travelling by canoe – you need to feel what the other person is going to do. Yes, exactly – you need to feel each other. And when you reach the same frequency, it’s exciting.” (“Mūzikas Saule”, July 2016)

It’s clear, however, that Meija best grasps and reflects the diverse worldview of Latvian composers through the prism of her own instrument, the flute. One of the first “working titles” for her programme recorded with pianist Dzintra Erliha was *From the Realm of the Latvian Soul*. Because, of course, the Latvian soul reflects motifs from folk songs (in the works by Mediņš, Einfelds and Aperāne) and the beauty of nature (Vasks and Plakidis) as well as humour (Plakidis) and the colourful appeal of other cultures, such as influences from George Crumb of the United States (Vasks), Western European modernists (Bušs) and French culture, which has been a stimulating influence for Latvian composers of various eras (Garūta, Zemzaris, Tumševica)....

Thus this disc – from the Latvian classics to works by our youngest composers – invites us on a long journey. Let us join the musicians in a canoe, join the birds on their migration over Latvia, climb into a modern flying machine and travel to distant southern lands. “When you begin playing, it becomes clear what your soul is like and what’s inside your head,” says Meija. And she invites us to hear this.

Janis Mediņš (1890-1966), one of the finest Latvian composers of symphonic music, always emphasised that he was self-taught in terms of composition and conducting. As a teenager, he began playing the viola and violin in a number of orchestras. He served in the Latvian Rifleman military band during the First World War, and, when the war ended, he returned to Latvia (travelling 3000 kilometres from Siberia via the southern seas), bringing along with him his finished score to the opera *Fire and Night*. Mediņš was a conductor for the Latvian National Opera as well as Latvian Radio. In the 1920s and 1930s, when national neo-romanticism dominated in Latvian music, Mediņš’ works for symphony orchestra were the most striking, characterised not only by their vivid and poetic imagery but also their passionately expressive emotional tone. In 1944, when the Red Army occupied Latvia for a second time, Mediņš fled to the West along with countless others of his countrymen and found refuge in Stockholm, Sweden, where he worked as a music transcriber. In Sweden, he mostly composed chamber music.

Rhapsody for flute and piano (1945) is one of the first instrumental chamber compositions that Mediņš composed in exile. It was dedicated to another Latvian refugee, the composer and flute player Arnolds Šturms, who had still recently (1940-1944) led the flute class at the Latvian Conservatory. In the work, folk melodies intertwine in rich, diverse harmonies and virtuoso passages, revealing lyrically dramatic as well as playful characters.

Lūcija Garūta (1902-1977) was one of the very first professionally trained female Latvian composers and also one of the first students in Jāzeps Vītols’ composition class at the newly established (1919) Latvian Conservatory. In addition to being a composer, Garūta also often wrote the lyrics to her countless songs herself. She was a talented piano player and accompanist; in the 1920s and 1930s she performed intensively with the best soloists and introduced Latvian audiences to new music from around the world. She spent time in Paris twice during the 1920s, where she studied under Alfred Cortot, Isidor Philipp, Paul Dukas and Paul Le Flem. Garūta’s early works, especially her compositions for piano, show the influence of Alexander Scriabin, who was one of the young woman’s idols. Later, her musical style became simpler, with diatonics playing an ever larger role.

Mermaid’s Song (1928, originally a solo song with lyrics by the composer) is one of Garūta’s most jovial compositions, full of spark and playfulness, and unusual compared to the style of other music from her early period. The refined and nuanced interplay of the instruments as well as certain harmonic colours bring to mind the chamber music of French impressionists.

Artūrs Grīnups (1931-1989) studied composition (1958) under Ādolfs Skulte and double bass under Vilhelms Kumbergs at the Latvian Conservatory (now the Music Academy of Latvia). He was the principal double bass player of the Latvian National Symphony Orchestra for more than 30 years. The highlights of Grīnups’ oeuvre are his nine symphonies, written between 1958 and 1988. While the first symphonies are romantically exalted, they later become psychologically conflicting and expressionistically intense, until by the 1970s their expression becomes laconic in an effort to “rein in his volcanic temperament within the shackles of strict Classicism” (Pēteris Plakidis). Grīnups’ contemporaries have stated that self-criticism was the constant condition of his soul; perhaps this is the reason his music is often ruled by gloomily nostalgic moods.

Nocturne (1980, originally for violin and piano) is saturated with unusual and vivid harmonies; the changing metre and rhythm give the work an especially intangible rubato pulse, even leading to associations with jazz. The tension increases in the middle section, but overall the *Nocturne* provides the listener with moments of uncharacteristically light and lyrical moods in Grīnups’ music.

Maija Einfelds (1939) studied composition under Jānis Ivanovs at the Latvian Conservatory. At the beginning of her career as a composer, in the 1970s, she mainly wrote expressive chamber music dedicated to her chamber musician friends and colleagues. A personal connection in her compositions is very important to Einfelds, because she speaks very openly and directly, almost autobiographically, through music. In the 1990s, however, thanks to her collaboration with the Latvian Radio Choir, she turned her attention to choral music and has written refined, technically complex works that have not only won awards at international competitions but have also found their way into the repertoires of leading choirs around the world.

Orphans’ Song for flute and piano (1985) was inspired by *Who Are They Who Sing?*, a Latvian folk song about the fate of orphans. This music is sombre and full of sorrow. Perhaps it also reflects Einfelds’ own childhood and work as a shepherd in the fields. “I so wanted to go home. Home was six kilometres away, and I always spent the evenings gazing in that direction. [...] I can imagine the feelings of children who have been left in orphanages,” the composer once said (Diena, 4.10.2003).

Pēteris Vasks (1946) studied double bass under Vytautas Sereika at the Lithuanian Conservatory (1970) and later studied composition at the Latvian Conservatory under Valentīns Utkins (1978). He played double bass in the Latvian National Symphony Orchestra for over a decade and has always felt that string instruments are dearest to his heart because of their warmth and human qualities. However, wind instruments, including the flute, have also played a large role in developing Vasks’ musical style. One of the most significant images in Vasks’ music since the late 1970s has been birds, and one of his first compositions in which the bird theme was “defined” both musically and content-wise is *Landscape with Birds* (1980) for solo flute. With his emotionally tense and impassioned music, Vasks still wishes to affirm the need for a harmonious sense of the world, and wind instruments bring essential and enduring colours and moods to this worldview.

Sonata for Flute was composed in 1992. Its sections bear vivid and inspirational titles: “Night”, “Flight”, “Night”. Meija adds: “Vasks’ characteristic opposites dominate the sonata: birth, death, night, morning, falling, flight. Similarly to *Landscape with Birds*, this sonata is like a meditative improvisation that allows the performer to take part in its creation. The battle between darkness and light can be felt in the Sonata’s three parts, which are united by a human voice.”

Pēteris Plakidis (1947) graduated from Valentins Utkins' composition class at the Latvian Conservatory in 1970. Plakidis is a notable piano player and accompanist whom we can thank for unforgettable interpretations of the music of Haydn, Mahler, Brahms, Wolf and others. He enjoys the opportunity for interaction and conversation found not only by playing together with Latvia's best chamber musicians but also within his own music, including elements of conversation, debate and drama in even the smallest of instrumental miniatures. In an effort to describe Plakidis' style as succinctly as possible, we can say that it embodies a perfect feel for form and unusual solutions for musical ideas as well as very vivid thematic elements significantly inspired (especially in the 1970s and 1980s) by Latvian traditional music. Beginning in the 1990s, allusions to the music of forerunners – the great classics and romantics – have often appeared in his music, thereby ensuring not only humour but also a certain dose of self-irony and sarcasm.

Pastorale for flute and piano (1972) draws parallels with the refined and delicate expression of French music. But the dramatic and unexpected clusters of *fff* dynamics in the piano part followed by the virtuoso and alteration-filled flute solo bring a different dimension to the music. *Pastorale* marks the boundary between the Plakidis style of the previous decade, represented by allusions to the somewhat geometric and plastic beauty of 1960s modernism, and the dominating importance of imagery and elements of folk music in his music of the 1970s and 1980s, as evidenced by the use of the typical Latvian shepherds' call motif and the ever increasing role of diatonics.

The arrangement of *Dances of the Shadows* for flute and piano (originally for viola and piano, 2007) is dedicated to Meija and Eriha. Plakidis' humour and self-irony show up in this miniature; by using the collage effect, he cites Khachaturian, Strauss, Tchaikovsky and, who knows, maybe some other leading name in dance music as well. The miniature ends with a passionate and temperamental tango.

Imants Zemzaris (1951) studied composition under Ādolfs Skulte at the Latvian Conservatory. He is a miniaturist who enjoys poetic, scenic subtexts and previously gained the reputation of being a minimalist due to his ascetic (but not always repetitive) style. But Zemzaris lives by the principle of always searching for new forms of expression for each composition, stylistic devices that correspond to the idea in the composition, and therefore minimalism as a principle certainly does not dominate his work. The musicologist Arnolds Klotiņš has noted that “in the second half of the 1970s, Zemzaris' musical text becomes markedly simple, but the context (...) becomes more saturated poetically and psychologically.” Zemzaris enjoys taking simple material (sometimes borrowed from popular music) and realistically typifying and psychologically saturating it. This process is also wonderfully illustrated by *Variations on a Theme by Francis Lai*, a particularly popular work with Latvian flute players.

The colourful palette of harmonies and improvisational freedom of *Variations on a Theme by Francis Lai* (1975) might conjure an unhurried, elegant and charming view of a Parisian suburb.... “Francis Lai [born 1932] is a very popular French songwriter,” says Zemzaris. “One could say, he is a classic of popular music. He has written 600 songs and music for 100 films. As we can tell, he is still actively working and often collaborates with the film director Claude Lelouch. In the 1970s, *Love Story* became a hit in Latvia (Lai received an Oscar for composing the music for the film of the same name), as did, of course, the songs from the soundtrack to *Un homme et une femme*.

“The composer of the variations, then a young and happy man, was mesmerised by a melody by Lai that he found on a light-blue single record titled, in Russian translation, ‘When Happiness Arrives.’ Today, searching on the Internet, it is not possible to identify the song. There is undoubtedly a certain theatrical quality programmed into the variations. The flute, having candidly told its up-and-down life story, finally ‘calls out’ to the piano, and the two instruments meet in the coda. There have been attempts to not show the pianist on stage, to keep the instrument backstage, thereby giving the corresponding musical image an aura of the visionary, the illusory and the sense of longing.”

Dace Aperāne (1953) was born in Winnipeg, Canada. She studied composition at McGill University, the Mannes School of Music and Hunter College in New York as well as under Nadia Boulanger and Louise Talma at the Fontainebleau Schools in France. Since 1989, after visiting Latvia for the first time, Aperāne's music has been included in the repertoire of many Latvian musicians. She has been the artistic director of the International Latvian Young Musicians' Master Classes since 1994. She has received several national awards, including the Latvian Great Music Award in 2015, for promoting concerts of Latvian music worldwide and for her

accomplishments in developing the skills of young musicians at summer camps and masterclasses. Most of Aperāne's compositions are dominated by a light or calm melancholic mood and a gently dissonant character. She often seeks inspiration in the poetry, art and folk music of Latvia and other nations.

Regarding *Daina* (2011) for flute and piano, which is dedicated to Meija and Eriha, Aperāne says: “When I wrote *Daina*, I hoped to create a light and lyric composition that would reflect the Latvian folk verse ‘Shining and glistening, the sun sets in the evening; when it rises in the morning, it spreads fine silver.’”

Composer and violinist **Anitra Tumševica** (1971) studied composition under Selga Mence at the Latvian Academy of Music. She has participated in masterclasses in Latvia and Norway and won the opera competition in Bodø (Norway) in 2008. Tumševica's music has been performed in Europe as well as Japan. Her style as a composer has clearly been influenced by her practical experience of playing violin in chamber and symphony orchestras. Tumševica's music is full of energy, dynamics and drama and is characterised by experimentalism, a programmatic approach and broad use of 20th-century compositional techniques.

Air and Light (2010) was originally composed for accordion and piano. It was inspired by the work of two composers from the same age, the French great Olivier Messiaen and the Latvian composer Lūcija Garūta. “The charm of French music and the exalted Latvian poetry. My work, which was written with Messiaen's *Vingt Regards sur l'Enfant Jesus* and Garūta's *Preludes* in mind, does not contain direct musical quotes. It contains only allusions.... The musical language of this piece can be described with the following words: music as the material of the finest matter and an ethereal, other-worldly fragility. It is my vision of both of these delicate yet strong personalities,” says Tumševica.

Santa Bušs (1981) studied composition under Arturs Maskats and Rolands Kronlaks at the Latvian Academy of Music. She has continued her studies under Manfred Stahnke at the Hochschule für Musik und Theater in Hamburg and also in many masterclasses in France, Georgia, Italy, Latvia and Germany. Bušs' music has been performed in many European countries, North America and Asia. By paying particular attention to the pre-composition process and non-musical ideas inspired by various music genres and history as well as the study of nature and impressions from her travels, Bušs' music balances between a conceptual and quite intuitive approach.

Transparent (2010) is dedicated to Eriha. Bušs says: “*Transparent* for piano solo was inspired by the crystal-clear turquoise waters, sweltering air and unusually beautiful nature of Sardinia, which I encountered while working at the Le Ville Matte artists' residence in Teulada. The composition is based on several elements. The first of these elements is the various qualities of water – it is seemingly transparent and yet contains such a large palette of colours depending on whether it is lit by the sun or the light of the full moon. Also, the seeing or hearing of something hidden, or the covering up of existing things, as if watching an object that has sunk in the depths of water. The composition is dedicated to the pianist Dzintra Eriha, and it is with her name that the second significant conceptual level of the composition is linked, namely, by associatively linking the sound of each syllable in her name with possible meanings:

dzin-: like the sound of a bell; resonance and the reverberation of sounds and overtones; the sound of throwing an object into the water.

-tr(a): like the symbol for a trill (*tr-*), which brings to mind vibrations on the surface of water, waves and a never-ceasing condition.”

Ilona Meija (1971) studied flute under Vilnis Strautiņš and chamber ensemble under Gunta Sproģe at the Latvian Academy of Music. In the 1990s she continued her studies in masterclasses by Craig Goodman and Andreas Blau. Meija has played in the Latvian National Symphony Orchestra and the Latvian National Opera orchestra as well as Rīgas Kamermūziķi (Riga Chamber Players). She has been the principal flute of the Sinfonietta Riga State Chamber Orchestra since 2006 and has performed as a soloist with all of the leading Latvian orchestras. She has also played with the Gustav Mahler Jugendorchester and the Nordic Symphony Orchestra. In 2008 Meija became an assistant professor at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music, where she teaches flute performance as well as orchestra repertoire and woodwind quintet classes. She has led masterclasses in the Netherlands, Italy, Estonia, Lithuania, Sweden and Latvia.

In chamber ensembles, Meija has played together with musicians such as Jaurīte Putniņa, Pēteris Plakidis, Dzintra Erliha, Herta Hansena (piano), Larisa Bulava (organ), Ieva Saliete (harpsichord), Ivars Bezprozvanovs, Ēriks Kiršfelds (cello), Dzintars Jurgelaitis, Jānis Semjonovs (bassoon), Andra Dārziņa (viola), Ilze Urbāne, Liene Denisjuka (flute), Alexey Lundin (violin) and many others. As a part of masterclasses, she has performed in concerts with famous European flute players Philippe Benoit, Philippe Bernold, William Bennett, Daniela Troiani, Giedrius Gelgotas and Renate Greiss-Armin. Meija has played on many radio and CD recordings as a chamber musician. She has been the president of the Latvian Flute Players Association since August 2014 and received the Latvian Great Music Award for outstanding work in an ensemble (Sinfonietta Riga and other chamber ensembles) in 2015.

Pianist **Dzintra Erliha** (1981) studied at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music in Professor Arnis Zandmanis' piano class. She received her Doctor of Arts degree with a thesis about the biographical context, style and interpretation of Lūcija Garūta's chamber music. Erliha's study *The Piano Music of Lūcija Garūta* was published in 2007.

Erliha has continued her studies in Canada with the notable Latvian pianist Arturs Ozoliņš. She has also participated in international masterclasses with professors Lazar Berman, Barry Douglas, Victor Eresko, Igor Lazko, Philippe Giusiano, Birgitta Wollenweber, Zhu Xiao-Mei, Oleg Mantur, Aldona Dvarionaite and others. As a student, she won awards at several international piano competitions in Lithuania, Italy, Canada and France. She has performed in Latvia as well as Brazil, Canada, Iceland, France, Finland, Poland, Ukraine and elsewhere. On the CD *Zvaigznes skatiens*, published in 2008, Erliha performed piano music by Lūcija Garūta and Olivier Messiaen. She also participated in producing the CDs *Kvēlot, liesmot, sadept* (dedicated to Garūta's vocal and instrumental chamber music) and *Tilts pār jurām* (chamber music by Latvian and Canadian composers), both published in 2010.

“ON EST TROP CENTRÉ SUR SON INSTRUMENT, POURTANT LA MUSIQUE EST UNE, ELLE FORME UN TOUT.

Je crois que je n'aurais aucun problème à jouer d'un autre instrument”, remarque Ilona Meija, l'une des plus remarquables flûtistes lettonnes, lauréate du Grand Prix en Musique de 2015. “Toute ma vie j'ai lutté pour qu'il n'y ait pas “autant de Moi” dans le son. Je ne dirais pas que je suis flûtiste, mais plus exactement une musicienne intéressée par l'aboutissement d'une œuvre. Comment résoudre l'énigme que nous pose la musique? Comment faire en sorte que tout soit interprété d'un seul trait? Je m'interroge souvent sur la manière de trouver d'autres couleurs... J'aime énormément la musique de chambre.

Ca me parle. J'aime cette fragilité, cette sensibilité du toucher qu'elle procure. Quand je joue dans une formation de musique de chambre, je me sens comme un poisson dans l'eau. J'aime jouer avec les musiciens qui sont difficiles à cerner, c'est d'autant plus intéressant. C'est comme faire du canoë, il faut anticiper ce que l'autre va faire. Et lorsqu'on se retrouve sur les mêmes fréquences, alors cela devient vraiment passionnant”.

Jānis Mediņš (1890- 1966) fait partie des plus brillants compositeurs symphoniques lettons. Exilé en Suède en 1944, à la fin de la Seconde Guerre mondiale.

Rhapsodie pour flûte et piano (1945) est, après qu'il ait quitté son pays, l'une de ses premières compositions pour musique de chambre. Entre harmonies riches et variées, et passages de virtuosité, on peut entendre ces mélodies traditionnelles aux images parfois lyriques ou dramatiques, parfois humoristiques.

Lūcija Garūta (1902-1977) fait partie des premières femmes compositrices professionnelles lettonnes. Elle a été l'une des premières élèves de la classe de composition du Conservatoire de musique de Lettonie, aujourd'hui renommé Académie de Musique Jāzeps Vītols. Dans les années 20, Lūcija Garūta s'est rendue deux fois à Paris où elle a pu se perfectionner auprès d'Alfred Cortot, d'Isidor Philipp, de Paul Dukas et de Paul Le Flem.

Le chant de la sirène (1928) – texte écrit par Lūcija Garūta elle-même – a initialement été conçu comme une chanson. Parmi ses oeuvres de jeunesse, ce chant est une de ses œuvres les plus épanouies, des plus joyeuses et pétillantes.

Artūrs Grīnups (1931-1989) a étudié la composition au Conservatoire de musique de Lettonie (aujourd'hui Académie de Musique Jāzeps Vītols) dans la classe d'Ādolfs Skulte et la contrebasse dans la classe de Vilhelms Kumbergs. Les neuf symphonies qu'il a écrites entre le 1958 et 1988 peuvent être considérées comme son oeuvre centrale.

Nocturne pour flûte et piano (écrite à l'origine pour violon et piano, 1980) se distingue par ses harmonies originales et solennelles, par ses changements de rythmes et de mesures qui apportent une pulsation au rubato fluide et qui ne vont pas sans rappeler le jazz.

Maija Einfelde (1939) a étudié la composition au Conservatoire de musique de Lettonie dans la classe de Jānis Ivanovs. Sa collaboration avec le Choeur de Radio Lettonie a donné des œuvres qui ont remporté les prix de nombreux concours internationaux et qui sont devenues la référence des répertoires de chorales professionnelles.

Le Chant des orphelins pour flûte et piano, une musique pesante et chargée de douleur, a été inspiré par le chant traditionnel letton “Qui sont ceux qui ont chanté?”

Pēteris Vasks (1946) a étudié la composition au Conservatoire de musique de Lettonie dans la classe de Valentins Utkins, après avoir étudié la contrebasse dans la classe de Vitautas Sereika à l'Académie Lituanienne de Musique et de Théâtre. Dès la fin des années 70, l'image des oiseaux prend une place importante dans sa musique. On pense notamment à “Paysage avec des oiseaux” (1980) pour flûte.

Sonate pour flûte se divise en trois mouvements aux titres poétiques et inspirés: La nuit. Le vol. La nuit.

Pēteris Plakidis (1947), élève de Valentins Utkins, est sorti diplômé en composition du Conservatoire de musique de Lettonie en 1970. Pour caractériser son style d'écriture en quelques mots, on pourrait dire : un ressenti parfait de la forme musicale, une originalité dans la résolution d'une pensée musicale, une ligne mélodique étincelante et inspirée de la musique traditionnelle.

Dans *La Pastorale* (1972) pour flûte et piano, on peut entendre en filigrane et toute en nuance l'influence de la musique française.

Les danses des ombres pour flûte et piano (écrite à l'origine pour alto et piano, 2007) est une œuvre dédiée à Ilona Meija et Dzintra Erliha. Cette miniature musicale nous dévoile le sens de l'humour et toute l'autodérision du compositeur.

Imants Zemzaris (1951) a étudié la composition au Conservatoire de musique de Lettonie (aujourd'hui Académie de Musique Jāzeps Vītols) dans la classe d'Ādolfs Skulte. Préférant les petites formations musicales, il aime les sous-entendus poétiques et picturaux. La ligne directrice de son oeuvre, et pour chaque opus, est de rechercher de nouvelles formes d'expression.

A propos de ses *Variations sur un thème de Francis Lai*, le compositeur raconte: “A la fin des années 70, on peut entendre “Un homme et une femme” et “Love Story” jusqu'en Lettonie. Je suis tombé sous le charme d'un morceau qu'on pourrait traduire du russe par “Quand le bonheur arrive”. A l'époque, je l'écoutais sur un 33 tours bleu transparent, mais je n'ai jamais pu retrouver ce titre, même avec tous les moyens qu'internet nous propose aujourd'hui. Dans mes variations, après avoir raconté son histoire personnelle, la flûte appelle le piano, puis, les deux instruments finissent par se rencontrer dans la coda. Nous avons même tenté une mise en scène où le pianiste est caché dans les coulisses pour conserver un sentiment d'attente et de faux-semblant”.

Dace Aperāne (1953) est née à Winnipeg, au Canada. Elle a étudié la composition à l'Université McGill de Montréal, ainsi qu'au Mannes et au Hunter Collège de New York. Elle s'est perfectionnée en France avec Nadia Boulanger et Louise Talma. Dace Aperāne a trouvé l'inspiration de ses œuvres dans la poésie, l'art et le folklore de Lettonie et d'autres pays.

A propos de *Daina*, composition dédiée à Dzintra Erliha et Ilona Meija, Dace dit qu'en l'écrivant elle espérait parvenir à une musique lumineuse et mélodieuse qui illustrerait les paroles traditionnelles: Le soleil se couche le soir / étincelant, miroitant / Le matin en se levant / Il tamise de l'argent fin.

Anitra Tumševica (1971) a étudié la composition à l'Académie de Musique Jāzeps Vītols dans la classe de Selga Mence. Elle s'est perfectionnée dans des master-classes en Lettonie et en Norvège. En 2008, elle a remporté le concours de composition d'opéra en Norvège.

Sa composition *Lair et la lumière* pour flûte et piano (écrite à l'origine pour accordéon et piano, 2010) a été inspirée par l'œuvre de deux compositeurs, le français Olivier Messiaen et la lettone Lūcija Garūta.

Santa Bušs (1981) a étudié la composition à l'Académie de Musique Jāzeps Vītols dans la classe de Arturs Maskats et de Rolands Kronlaks. Elle s'est ensuite perfectionnée auprès de Manfred Stahnke à l'Ecole supérieure de Musique et Théâtre de Hambourg.

Son œuvre *TransparenT* (2010) est dédiée à la pianiste Dzintra Erliha. Pour l'écrire, elle s'est inspiré des sonorités du nom de l'artiste: “Dzin” pour le son des cloches et de clochettes, pur la mise en vibration et la résonance, pour le son provoqué par un objet plongé dans l'eau, et “Tr(a)” qui en musique signifie un ornement, fait allusion à l'ondulation de l'eau et à son mouvement perpétuel.

Ilona Meija a fait ses études à l'Académie de Musique Jāzeps Vītols dans la classe du professeur Vilnis Strautiņš. En musique de chambre, elle a été élève de Gunta Sproģe. Elle a également joué dans l'Orchestre Symphonique National de Lettonie, dans l'Orchestre de l'Opéra National de Lettonie ainsi que dans l'Orchestre Les Musiciens de Chambre de Riga. Elle est première flûte de l'Orchestre de chambre Sinfonietta Rīga depuis 2006. Ilona Meija enseigne également la flûte et le quintette à vent à l'Académie de Musique Jāzeps Vītols depuis 2008. Elle a donné des master-classes dans de nombreux pays: Hollande, Italie, Estonie, Lituanie, Suède et Lettonie. Elle s'est produite avec des maîtres de flûte célèbres comme Philippe Benoit, Philippe Bernold, William Bennett, Daniela Troiani, Giedrius Gelgotas et Renate Greiss Armin. En tant que musicienne de chambre, elle a participé à de nombreux enregistrements. Ilona Meija est aussi présidente de l'Association des flûtistes de Lettonie depuis 2014. Enfin, elle est lauréate du Grand Prix de Musique 2015.

Pianiste, **Dzintra Erliha** a fait ses études à l'Académie de Musique Jāzeps Vītols dans la classe du professeur Arnis Zandmanis. Avec sa thèse “La Musique de chambre de Lūcija Garūta: contexte biographique, style et interprétation” Dzintra Erliha a obtenu un doctorat en Art et Sciences des Arts. Son travail de recherche “La musique pour piano de Lūcija Garūta” a été publié en 2007. En tant que pianiste, elle est allée se perfectionner au Canada chez un pianiste renommé, Arturs Ozoliņš. Lors de master-classes internationales, Dzintra Erliha a été l'élève de professeurs comme Lazar Berman, Victor Eresko, Igor Lazko, Philippe Giussiano, Birgitta Wollenweber, Zhu-Xiao-Mei, Oleg Mantura, Aldona Dvarionaite et d'autres. Étudiante, elle a été lauréate de plusieurs concours internationaux en Lituanie, en Italie, au Canada et en France. Dzintra Erliha a également donné des concerts en Lettonie, au Brésil, au Canada, en Islande, en France, en Finlande, en Pologne, en Ukraine et ailleurs. En 2008, elle sort un disque et reprend les œuvres pour piano de Lūcija Garūta et Olivier Messiaen. En 2010, elle sort deux autres disques avec la participation de Dzintra Erliha: le premier est dédié à la musique vocale et instrumentale de Lūcija Garūta, le deuxième “Tilts pāri jūrām” recueille des œuvres de compositeurs lettons et canadiens.